

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 26 maja 1951 r.

w sprawie ogłoszenia statutu stowarzyszenia wyższej użyteczności „Liga Kobiet“.

Na podstawie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów poz. 267) ogłasza się w załączeniu statut tego stowarzyszenia.
z dnia 26 maja 1951 r. w sprawie nadania stowarzyszeniu
„Liga Kobiet“ nowego statutu (Dz. U. R. P. Nr 35, Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 maja 1951 r. (poz. 821).

STATUT STOWARZYSZENIA „LIGA KOBIEC”

I. Charakter, zadania i środki działalności Ligi Kobiet.

§ 1. Stowarzyszenie „Liga Kobiet” jest masową organizacją, powołaną do rozwijania społecznej i kulturalno-wychowawczej działalności wśród najszerszych rzesz kobiet-robotnic, kobiet wiejskich, pracujących inteligentek, żon robotników i pracowników, rzemieślniczek i gospodyń domowych — w celu włączania ich do ogólnonarodowych zadań walki:

o pokój,

o wzrost potęgi gospodarczej, rozkwit kulturalny i zabezpieczenie niepodległości Polski Ludowej, o najbardziej wszechstronny i twórczy udział kobiet miast i wsi we wszystkich dziedzinach życia państwowego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego — w budownictwie ustroju sprawiedliwości społecznej — socjalizmu.

§ 2. Liga Kobiet (L. K.) stawia przed sobą następujące zadania:

- 1) wychowanie kobiet — członkiń Ligi Kobiet i nie zorganizowanych — w duchu patriotyzmu, dumy z osiągnięć polskich mas pracujących i z postępowych tradycji narodu, umiłowania pokoju i pracy, czujności wobec wrogów narodu, w duchu gotowości do najwyższych ofiar w imię szczęścia Ojczyzny oraz przyjaźni i poszanowania dla innych narodów, w duchu solidarności międzynarodowej ze wszystkimi walczącymi o pokój i postęp oraz pogłębienie przyjaźni z naszym wielkim sojusznikiem — Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej;
- 2) włączanie coraz szerszych mas kobiet dotychczas zawodowo nie zatrudnionych do pracy we wszystkich gałęziach gospodarki narodowej oraz mobilizowanie kobiet pracujących do coraz lepszego i bardziej ofiarnego wykonywania zadań produkcyjnych;
- 3) jak najszersze włączenie mało- i średniorolnych chłopek do pracy nad podnoszeniem poziomu gospodarczego i kulturalnego wsi i do rozwijania spółdzielczości produkcyjnej;
- 4) troskę o matkę i dziecko, umacnianie podstaw rodziny i podnoszenie kultury życia rodzinnego, zwiększenie odpowiedzialności kobiet za wychowanie nowego pokolenia — budowniczych socjalizmu;
- 5) stałe podnoszenie poziomu świadomości, oświaty i kultury najszerszych rzesz kobiet.

§ 3. Zadania swoje Liga Kobiet osiąga przy pomocy następujących metod:

- 1) organizuje kobiety w szeregach Ligi Kobiet oraz pomaga im włączać się do aktywnej pracy w organizacjach społecznych i zawodowych, gospodarczych, spółdzielczych i kulturalno-oświatowych, uaktywnia kobiety w pracach Komitetów Obróbców Pokoju, Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i innych;
- 2) współdziała w rozwijaniu ruchu współzawodnictwa pracy, w walce o jakość i oszczędność produkcji, w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych kobiet pracujących i w wysuwaniu najzdolniejszych i najbardziej ofiarnych kobiet do awansu społecznego;
- 3) współdziała w mobilizowaniu kobiet wiejskich do podnoszenia produkcji rolnej i hodowlanej, do wywiązywania się z zobowiązań wobec Państwa, do szerokiego brania udziału w kontraktacjach i roz-

- wijania różnych form spółdzielczości oraz we wszelkich akcjach gospodarczych i kulturalnych wsi;
- 4) współdziała w przyspabianiu kobiet do pracy we wszelkich działach gospodarki narodowej oraz w zwiększaniu liczby kobiet w szkołach zawodowych różnego typu;
  - 5) uaktywnia kobiety w życiu politycznym i państwowym narodu, a w szczególności w pracach rad narodowych i ich komisjach;
  - 6) prowadzi szeroką i stałą pracę wychowawczą za pomocą zebrań, referatów, odczytów, indywidualnego uświadamiania kobiet, za pomocą wydawnictw itp., organizuje kursy i prowadzi własne ośrodki szkolenia ideologicznego oraz wciąga kobiety do szkolenia prowadzonego przez inne organizacje;
  - 7) zakłada świetlice terenowe, prowadzi zespoły czytelnicze, szerzy oświatę pozaszkolną, współdziała w likwidacji resztek analfabetyzmu, prowadzi zespoły amatorskie i inne prace kulturalno-oświatowe;
  - 8) współdziała ze wszystkimi organizacjami państwowymi i społecznymi w pracy nad rozszerzeniem sieci żłobków, przedszkoli, świetlic dziecięcych i dziecińców zgodnie z potrzebami kobiety pracującej i dziecka, nad usprawnieniem opieki zdrowotnej nad matką i dzieckiem, prowadzi poradnictwo społeczno-prawne, współdziała w realizacji rozbudowy placówek żywienia zbiorowego i we wszelkich poczynaniach zmierzających do odciążenia i ułatwienia pracy kobiet w gospodarstwie domowym;
  - 9) podnosi kulturę życia domowego, troszczy się o podniesienie wiedzy wychowawczej matek, walczy z alkoholizmem;
  - 10) występuje z inicjatywą i wnioskami dotyczącymi kobiet wobec władz państwowych i innych instytucji;
  - 11) jest członkiem i bierze czynny udział w pracach Światowej Demokratycznej Federacji Kobiet, utrzymuje kontakt i współpracę ze wszystkimi demokratycznymi organizacjami kobiecymi innych krajów.

II. Członkinie Ligi Kobiet, ich prawa i obowiązki.

§ 4. Członkinią Ligi Kobiet może być każda kobieta uznająca cele i zadania Ligi Kobiet.

Członkostwo Ligi Kobiet nabywa się w zasadzie na podstawie indywidualnego przyjęcia przez właściwy zarząd Ligi.

Dopuszczalne jest również zgłaszanie przez organizacje społeczne i pracownicze zbiorowego wstępowania ich członkiń do Ligi Kobiet.

§ 5. Podstawową powinnością członkini Ligi Kobiet jest współdziałanie w realizowaniu celów i zadań Ligi.

W szczególności członkinie L. K. są obowiązane:

- 1) stosować się do przepisów statutu i uchwał władz Ligi Kobiet;
  - 2) brać udział w pracach koła, do którego należą;
  - 3) opłacać składki członkowskie.
- Uchwałą Zarządu Głównego Ligi Kobiet grupy członkiń mogą być zwolnione od obowiązku płacenia składek.

§ 6. Członkini ma prawo:

- 1) do czynnego i biernego prawa wyboru do władz koła i wyższych komórek organizacyjnych;
- 2) do legitymacji lub innej odznaki członkowskiej;
- 3) do korzystania ze świadczeń i urządzeń Ligi Kobiet.

§ 7. Członkostwo wygasa wskutek:

- 1) wystąpienia zgłoszonego zarządowi koła na piśmie;
- 2) wykluczenia na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu koleżeńskiego.

§ 8. Członkini podlega zawieszeniu w prawach członkowskich⁶ i oddaniu pod sąd koleżeński w razie działania na szkodę Ligi Kobiet lub innego czynu niegodnego.

§ 9. Tymczasowo zawiesić członkinię w prawach członkowskich i oddać pod sąd koleżeński mają prawo: Zarząd Główny, zarząd wojewódzki i zarząd powiatowy (miejski—dzielnicowy).

Członkinię należącą do władz Ligi Kobiet może zawiesić w prawach członkowskich tylko ta władza, w skład której ona wchodzi, lub władza hierarchicznie wyższa.

III. Organizacja terenowa Ligi Kobiet.

§ 10. Członkinie Ligi Kobiet grupują się w kołach w zakładach pracy lub na podstawie miejsca zamieszkania (w jednej wsi, na jednej ulicy, w jednym bloku mieszkalnym itp.).

Nie osłabiając łączności z aktywnym kobiet-robotnic, Liga Kobiet powinna ze szczególną uwagą rozwijać działalność wśród wszystkich kobiet według ich miejsca zamieszkania w mieście i na wsi.

Koła terenowe miejskie.

§ 11. Władzami koła terenowego są walne zebrania koła i zarząd koła.

§ 12. Walne zebranie koła zwoływane jest przez zarząd koła raz na rok.

Do kompetencji walnego zebrania koła należy:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności ustępującego zarządu koła;
- 2) udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi koła;
- 3) ustalenie wytycznych pracy koła;
- 4) wybór zarządu koła;
- 5) wybór delegatek na powiatowy (miejski, dzielnicowy) zjazd Ligi Kobiet według klucza ustalonego przez Zarząd Główny.

§ 13. Zwyczajne zebranie koła odbywa się raz w miesiącu.

Miesięczne zebrania koła powinny być w zasadzie otwarte dla wszystkich kobiet zamieszkałych na danym terenie.

§ 14. Zarząd koła składa się z trzech do dziewięciu członkiń, które wybierają spośród siebie: przewodniczącą, sekretarza i skarbnika.

Zarząd koła:

- 1) kieruje pracami koła;
- 2) wykonuje uchwały ogólnego zebrania koła oraz uchwały i zlecenia zarządów hierarchicznie wyższych;
- 3) składa kwartalne sprawozdanie ze swej działalności zarządowi powiatowemu (miejskiemu, dzielnicowemu) L. K.;
- 4) zarządza powierzonym majątkiem.

Koła Ligi Kobiet w zakładach pracy.

§ 15. Zarządem zakładowego koła Ligi Kobiet jest rada kobieca, wybierana przez ogół kobiet zatrudnionych w danym zakładzie pracy.

Rada kobieca zajmuje się całokształtem pracy wśród kobiet.

W zagadnieniach pracy i bytu zatrudnionych kobiet rada kobieca współdziała ściśle z radą zakładową i kieruje się jej wytycznymi.

Koła gospodyń.

§ 16. Członkinie kół gospodyń ZSCh są zbiorowymi członkiniami Ligi Kobiet.

IV. Władze powiatowe (miejskie, dzielnicowe) Ligi Kobiet.

§ 17. Władzami powiatowymi Ligi Kobiet są: zjazd powiatowy, zarząd powiatowy, powiatowa komisja rewizyjna.

§ 18. Zjazd powiatowy powinien być zwołany co najmniej raz na 2 lata przez zarząd powiatowy w porozumieniu z zarządem wojewódzkim.

W powiatowym zjeździe Ligi Kobiet biorą udział delegatki wybrane przez koła terenowe oraz członkinie władz Ligi Kobiet.

§ 19. Powiatowy zjazd Ligi Kobiet:

- 1) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie ustępującego zarządu powiatowego i komisji rewizyjnej;
- 2) udziela absolutorium ustępującemu zarządowi powiatowemu;
- 3) wybiera zarząd powiatowy i powiatową komisję rewizyjną;
- 4) wybiera delegatki na wojewódzki zjazd i Ogólnokrajowy Kongres Ligi Kobiet;
- 5) ustala wytyczne działalności L. K. na terenie powiatu.

§ 20. Zarząd powiatowy składa się z 15—19 członkiń, które wybierają spośród siebie prezydium w składzie 5—7 osób, w tej liczbie przewodniczącą, 2—3 wiceprzewodniczące, sekretarza i skarbnika.

Zarząd powiatowy:

- 1) kieruje działalnością kół Ligi Kobiet w powiecie, czuwa nad realizowaniem zadań Ligi Kobiet, uchwał zjazdu powiatowego i władz hierarchicznie wyższych;
- 2) zatwierdza plan pracy i budżet kół;
- 3) składa zarządowi wojewódzkiemu kwartalne sprawozdania ze swej działalności i z działalności kół Ligi Kobiet w powiecie;
- 4) zarządza powierzonym majątkiem.

§ 21. Powiatowa komisja rewizyjna składa się z 3 członkiń i 2 zastępczyń. Komisja rewizyjna wybiera spośród swoich członkiń przewodniczącą i sekretarza.

Powiatowa komisja rewizyjna:

- 1) bada gospodarkę zarządu powiatowego przynajmniej raz na 3 miesiące;
- 2) składa sprawozdanie i stawia wnioski na powiatowym zjeździe Ligi Kobiet.

§ 22. W miastach wydzielonych z powiatu i w dzielnicach większych miast powołuje się władze miejskie lub dzielnicowe o uprawnieniach władz powiatowych Ligi Kobiet.

V. Władze wojewódzkie Ligi Kobiet.

§ 23. Władzami wojewódzkimi są:

- 1) zjazd wojewódzki,
- 2) zarząd wojewódzki,
- 3) wojewódzka komisja rewizyjna,
- 4) wojewódzki sąd koleżeński.

§ 24. Zjazd wojewódzki Ligi Kobiet zwoływany jest raz na dwa lata przez zarząd wojewódzki w porozumieniu z Zarządem Głównym.

W wypadkach szczególnie ważnych z inicjatywą zarządu wojewódzkiego, Zarządu Głównego lub na żądanie co najmniej połowy zarządów powiatowych może być zwołany nadzwyczajny wojewódzki zjazd Ligi Kobiet.

W zjeździe wojewódzkim biorą udział delegatki, wybrane na powiatowy zjazd Ligi Kobiet oraz członkinie władz wojewódzkich.

§ 25. Wojewódzki zjazd Ligi Kobiet:

- 1) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie ustępującego zarządu wojewódzkiego, wojewódzkiej komisji rewizyjnej, wojewódzkiego sądu koleżeńskiego;
- 2) udziela absolutorium zarządowi wojewódzkiemu na wniosek komisji rewizyjnej;
- 3) wybiera zarząd wojewódzki, wojewódzką komisję rewizyjną i wojewódzki sąd koleżeński;
- 4) ustala wytyczne działalności Ligi Kobiet na terenie województwa.

§ 26. Zarząd wojewódzki składa się z 25 — 35 członkiń, które wybierają spośród siebie prezydium w składzie: przewodnicząca, 4 wiceprzewodniczące, sekretarz i skarbnik.

W razie uzasadnionej potrzeby zarząd wojewódzki może za zgodą Zarządu Głównego dokooptować członkinie zarządu spośród wybitnych przodowniczek pracy oraz działaczek ruchu kobiecego.

Zebrania zarządu wojewódzkiego powinny odbywać się raz na miesiąc.

Do prawomocności uchwał zarządu wojewódzkiego konieczna jest obecność najmniej połowy jego członkiń, a w tym 4 członkiń prezydium.

§ 27. Zarząd wojewódzki:

- 1) kieruje działalnością Ligi Kobiet na terenie województwa i czuwa nad realizowaniem zadań Ligi Kobiet przez zarządy powiatowe zgodnie z uchwałami zjazdu wojewódzkiego i władz naczelných Ligi Kobiet;
- 2) składa Zarządowi Głównemu kwartalne sprawozdanie ze swej działalności i z działalności organizacji powiatowych;
- 3) zatwierdza plany pracy zarządów powiatowych;
- 4) zarządza powierzonym majątkiem.

§ 28. Prezydium zarządu wojewódzkiego reprezentuje Ligę Kobiet na terenie województwa.

§ 29. Wojewódzka komisja rewizyjna składa się z 5 członkiń i 2 zastępczyń. Komisja rewizyjna wybiera spośród siebie przewodniczącą, wiceprzewodniczącą i sekretarza. Wojewódzka komisja rewizyjna bada gospodarkę i finanse zarządu wojewódzkiego raz na 3 miesiące, składa sprawozdanie i stawia wnioski na zjeździe wojewódzkim w sprawie udzielenia absolutorium zarządowi wojewódzkiemu.

§ 30. Wojewódzki sąd koleżeński składa się z 5 członkiń i 2 zastępczyń, które wybierają spośród siebie przewodniczącą, wiceprzewodniczącą i sekretarza.

VI. Władze naczelne Ligi Kobiet.

§ 31. Władzami naczelnymi Ligi Kobiet są:

- 1) Ogólnokrajowy Kongres Ligi Kobiet,
- 2) Zarząd Główny,
- 3) Główna Komisja Rewizyjna,
- 4) Główny Sąd Koleżeński.

A. Ogólnokrajowy Kongres Ligi Kobiet.

§ 32. Najwyższą władzą Ligi Kobiet jest Ogólnokrajowy Kongres, zwoływany raz na trzy lata.

§ 33. W Ogólnokrajowym Kongresie udział biorą:

- 1) delegatki poszczególnych organizacji terenowych, wybrane według ustalonego przez Zarząd Główny klucza;
- 2) członkinie naczelných władz Ligi Kobiet.

§ 34. Ogólnokrajowy Kongres Ligi Kobiet:

- 1) rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie Zarządu Głównego, Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego;
- 2) udziela absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu;
- 3) ustala zadania i wytyczne działalności Ligi Kobiet;
- 4) wybiera Zarząd Główny, Główną Komisję Rewizyjną i Główny Sąd Koleżeński;
- 5) rozpatruje odwołania od orzeczeń Głównego Sądu Koleżeńskiego jako pierwszej instancji;
- 6) podejmuje uchwały w sprawie zmiany statutu Ligi Kobiet.

§ 35. Z inicjatywy Zarządu Głównego lub co najmniej połowy zarządów wojewódzkich może być zwołany Nadzwyczajny Ogólnokrajowy Kongres Ligi Kobiet.

B. Zarząd Główny.

§ 36. Zarząd Główny składa się z 90 do 100 członkiń i 10 zastępczyń.

§ 37. Zebrania plenarne Zarządu Głównego powinny się odbywać nie rzadziej niż trzy razy do roku. Do prawomocności uchwał zebrania Zarządu Głównego konieczna jest obecność przynajmniej połowy jego członkiń, w tym 4 członkiń Prezydium.

W zebraniach Zarządu Głównego mogą brać udział z głosem doradczym członkinie Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego.

§ 38. Zarząd Główny wybiera spośród siebie Prezydium w składzie 19 do 25 członkiń, w tym przewodniczącą, 4 wiceprzewodniczące, 3 sekretarzy i skarbnika.

Prezydium powołuje ze swego grona Sekretariat w składzie 9 członkiń.

Zebrania Prezydium Zarządu Głównego powinny odbywać się raz na miesiąc, zebrania Sekretariatu — raz na tydzień.

Do prawomocności uchwał Prezydium konieczna jest obecność przynajmniej 10 członkiń Prezydium, w tym przewodniczącej lub wiceprzewodniczącej i sekretarza.

§ 39. Zarząd Główny określa całokształt działalności Ligi Kobiet zgodnie z jej zadaniami oraz wytycznymi i uchwałami Ogólnokrajowego Kongresu.

Zarząd Główny w szczególności:

- 1) zatwierdza roczne sprawozdanie z działalności, plan pracy oraz preliminarz budżetowy L. K.;
- 2) ustala termin Ogólnokrajowego Kongresu;
- 3) określa wysokość składki członkowskiej.

§ 40. Prezydium Zarządu Głównego:

- 1) czuwa nad urzeczywistnieniem celów i zadań Ligi Kobiet i wykonaniem uchwał Ogólnokrajowego Kongresu i zebrań plenarných Zarządu Głównego;
- 2) reprezentuje Ligę Kobiet na zewnątrz;
- 3) kieruje działalnością zarządów wojewódzkich oraz zatwierdza ich plan pracy i budżet;
- 4) kontroluje działalność zarządów terenowych L. K.;
- 5) zarządza majątkiem i funduszami Ligi Kobiet.

Prezydium Zarządu Głównego podejmuje uchwały i decyzje we wszystkich sprawach nie zastrzeżonych innym władzom Ligi Kobiet.

C. Główna Komisja Rewizyjna.

§ 41. Główna Komisja Rewizyjna składa się z 7 członkiń i 2 zastępczyń. Do prawomocności uchwały Komisji konieczna jest obecność przynajmniej 4 członkiń, w tym przewodniczącej względnie jej zastępczyń.

§ 42. Do zakresu działania Głównej Komisji Rewizyjnej należy badanie gospodarki i finansów Ligi Kobiet oraz stawianie wniosków na Kongresie w sprawie

udzielenia Zarządowi Głównemu absolutorium. Główna Komisja Rewizyjna ma prawo w każdej chwili żądać przedłożenia wszelkich ksiąg i dowodów finansowych zarządów i organizacji terenowych. W razie potrzeby Główna Komisja Rewizyjna do prac swoich zaprasza rzeczoznawców.

Główna Komisja Rewizyjna obowiązana jest kontrolować gospodarkę Zarządu Głównego co najmniej raz na pół roku.

D. Główny Sąd Koleżeński.

§ 43. Główny Sąd Koleżeński składa się z 5 członków i 3 zastępczyń, które wybierają spośród siebie przewodniczącą i sekretarza. Główny Sąd Koleżeński orzeka w pierwszej instancji w sprawach członkiń wojewódzkich i naczelnych władz Ligi Kobiet.

VII. Sądy koleżeńskie.

§ 44. Sądy koleżeńskie mogą nakładać następujące kary:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) zawieszenie w prawach członkowskich na określony przeciąg czasu nie przekraczający jednego roku;
- 4) wykluczenie z Ligi Kobiet.

Od orzeczenia wojewódzkiego sądu koleżeńskiego członkiniom Ligi służy prawo odwołania w ciągu 14 dni do Głównego Sądu Koleżeńskiego.

§ 45. Szczegółowy sposób postępowania przed sądami koleżeńskimi ustali regulamin uchwalony przez Główny Sąd Koleżeński, zatwierdzony przez Zarząd Główny.

VIII. Warunki ważności uchwał.

§ 46. O ile poszczególne przepisy statutu nie stanowią inaczej, uchwały wszystkich władz Ligi Kobiet zapadają zwykłą większością głosów przy obecności przynajmniej połowy osób uprawnionych do głosowania; w drugim terminie uchwały zapadają większością głosów bez względu na ilość obecnych.

IX. Sposób załatwiania sporów w obrębie Ligi Kobiet.

§ 47. Wszelkie spory wynikłe między równorzędnymi organizacjami rozstrzygane są przez zarząd organizacji bezpośrednio nadrzędnej.

X. Siedziba i teren działalności Ligi Kobiet.

§ 48. Liga Kobiet działa na całym obszarze Polski Ludowej.

Liga Kobiet może również rozwijać działalność wśród kobiet polskich za granicą.

§ 49. Siedzibą władz naczelnych Ligi Kobiet jest miasto stołeczne Warszawa.

Liga Kobiet jest stowarzyszeniem wyższej użyteczności i posiada osobowość prawną.

XI. Sposób zaciągania zobowiązań.

§ 50. Liga Kobiet jako osoba prawna może posiadać majątek ruchomy i nieruchomy, zawierać wszelkiego rodzaju umowy, przyjmować zapisy, darowizny, dotacje i subwencje.

§ 51. Wszelkie akty prawne, które pociągają za sobą zobowiązania pieniężne lub zmianę majątku Ligi Kobiet, podpisane być muszą przez przewodniczącą lub wiceprzewodniczącą oraz skarbnika Zarządu Głównego.

§ 52. Majątek Ligi Kobiet stanowią jej fundusze oraz ruchomości i nieruchomości.

Fundusze Ligi Kobiet składają się z:

- 1) wpisowego i składek członkowskich;
- 2) zapisów, darowizn, subwencji;
- 3) ze sprzedaży własnych wydawnictw;
- 4) z innych wpływów.

XII. Zmiana statutu i likwidacja stowarzyszenia.

§ 53. Uchwała Ogólnokrajowego Kongresu Ligi Kobiet w sprawie zmiany statutu i likwidacji Ligi Kobiet zapada większością $\frac{2}{3}$ głosów przy obecności co najmniej połowy delegatek.